

Ośrodek Rehabilitacji
Ptaków Chronionych
PTASI AZYL

Pierwsza pomoc dzikim ptakom

Lek wet Agnieszka Czujkowska

Dr n. Wet Andrzej G. Kruszewicz

Miejski Ogród Zoologiczny w Warszawie

Projekt współfinansuje

MIASTO
STOŁECZNE
WARSZAWA

Pierwsza pomoc to wszelkie czynności przed dostarczeniem ptaka do odpowiedniej placówki gdzie oceniony zostanie jego stan i podjęte zostaną dalsze działania.

Pierwsza pomoc dzikim ptakom podzielić można na dwie części:

- * pomoc medyczna tj. opatrzenie ran
- * pomoc doraźna tj. karmienie i przetrzymywanie

**Każda interwencja powinna być
zaplanowana !**

Zasada numer jeden to :
bezpieczeństwo ludzi jest
najważniejsze

Zanim podejmiemy działania

- * co to za gatunek i czy potrzebuje pomocy ?
- * jak schwytamy zwierzę ? **czy potrzebne będą specjalne służby** ? czy ten ptak może być niebezpieczny ?
- * gdzie przetransportujemy zwierzę ?
- * jak przetransportujemy zwierze ? (rodzaj przewózki odpowiedni do czasu podróży i kondycji ptaka)

Kiedy potrzebna jest pomoc ?

- * ptak nie reaguje na otoczenie, siedzi nastroszony, często ma brudne pióra
- * widoczne są rany, krew, wysięk
- * nie widać ran ale ptak nie jest w stanie prawidłowo się poruszać, bardzo mocno kuleje, podczas prób lotu widać asymetrię skrzydeł
- * zniszczone zostało gniazdo, ptaki dorosłe zginęły lub opuściły pisklęta
- * nagie pisklęta leżące poza gniazdem
- * ciała obce np. ptaki zaplątane w żyłkę, ptaki ze sznurkami oplątanymi wokół palców

Kiedy potrzebna jest pomoc ?

- * ptaki podejrzane o postrzał
- * ptaki dziwnie zachowujące się i znalezione w pobliżu drogi podejrzane o kolizję z samochodem
- * ptaki dziwnie zachowujące się znalezione pod przewodami elektrycznymi
- * ptaki uwięzione w budynkach lub sieci wentylacyjnej
- * w trakcie ostrych zim ptaki które nie są w stanie zdobyć pokarmu, wycieńczone, apatyczne, znajdowane poblizu osad ludzkich

Najczęstsze ptasie interwencje

- * Młode ptaki
- * Złamania, zwichnięcia
- * Poranienie przez koty
- * Zatrucia, osłabienie i choroby pasożytnicze
- * Urazy po uderzeniu w szybę lub budynek

Niepotrzebne interwencje

- * Młode sowy
- * Młode pustułki
- * Gałęziaki (drozdy, kawki)
- * Bociany spóźniające się z odlotem

„Sierotki”

Problemy z krukowatymi

Adopcja kaczki krzyżówki

Urazy po uderzeniu w szybę lub budynek

- * Zaburzenia CUN
- * Apatia
- * Obrzęk jednej strony głowy „asymetryczny wygląd”
- * Krwiak oka – uwaga u ptaków drapieżnych
- * Krew w dziobie – krwotok wewnętrzny

Młode pustułki

- * Koczują na dachach gdzie są DOKARMIANE PRZEZ RODZICÓW
- * Jeśli ptak nie jest ranny należy go odnieść na miejsce

Jerzyki

- * Młode wyskakują w trakcie upałów z gniazd ratując się przez przegrzaniem
- * Trudny odchów – specyficzna technika karmienia i dieta
- * Kryteria wypuszczenia na wolność ?
- * Kiedy eutanazja ?

Porównanie młodego i dorosłego jerzyka

Botulizm co roczny problem z ptactwem wodnym

- * Masowe padnięcia
- * Ptaki trafiające do lekarzy na ogół w bardzo kiepskim stanie
- * Leczenie
  - * Płukanie żołądka
  - * Paranteralnie enrofloxacyna (nie dopuścić do rozpadnięcia bakterii)
  - * Płyny
  - * Węgiel
  - * W ciężkim stanie steryd

Problemy z bocianami

- * Porażenia prądem
- * Uszkodzenia obręczy barkowej
- * Złamania kości skrzydeł
- * Złamania kości nóg
- * Urazy dzioba
- * Niedorozwój młodych
- * Bójki na gnieździe

Chwytnie .....

Transport.....

Pierwsza pomoc

- * bezpieczeństwo
- * znajomość anatomii
- * minimum stresu
- * rozpoznanie gatunku
- * stan ptaka – kondycja itp
- * komfort termiczny
- * pokarm, woda
- * przetrzymywanie

Opatrunki

- * materiały
- * wielkość ptaka
- * transport
- * Przetrzymanywanie
- * miej wszystko przygotowane i pod ręką w momencie rozpoczynania zabiegu!

Opatrunki

- * kończyny ptaków bandażujemy w pozycji fizjologicznej
- * nie jest zalecane bandażowanie ptaków mniejszych od gołębia – bez wprawy możemy wyrządzić więcej szkody niż pożytku
- * małym ptakom lepiej ograniczyć ruch (np. wróbel, drozd)

Ptaka krwawiący

- * znajdź ranę
- * obandażuj używając dużej ilości materiałów chłonnych
- * zostaw ptaka w spokoju
- * skonsultuj się z lekarzem weterynarii

Ptaka wyziębiony

- * powoli podnoś temperaturę. Zbyt szybkie ogrzanie może doprowadzić do zapaści krążeniowej.
- * najpierw pojenie (podawaj tylko płyny izotoniczne)
- * potem małe ilości lekkostrawnej, łatwo przyswajalnej karmy

Ptaka nieprzytomny

- * przenieś w bezpieczne miejsce
- * zapewnij komfort termiczny
- * obserwuj
- * nie podawaj pokarmów ani wody na siłę

Ptaka młody/pisklę nie znanego gatunku

- * pisklę nie trawi jeśli nie ma zapewnionej odpowiedniej temperatury
- * jeśli jest to ptak śpiewający bezpiecznie jest podać pokarm białkowy
- * Nawet łuszczone padają swym młodym pokarm białkowy
- * nie dozwolone: wędliny, przetworzony nabiał, larwy much, słodycze
- * pisklę musi dostawać wodę

Ptaka młody/pisklę nie znanego gatunku

- * ptaki drapieżne i sowy: mięso i tłuczone kości, nie podajemy podrobów ani wędlin!
- * ptaki drapieżne nie piją wody ponieważ pobierają ją z pokarmu
- * młode kaczki powinny mieć duże naczynie z wodą
- * pokarm: płatki owsiane, drobno posiekane zielonki, starta marchew i jabłko, ryż

Ptak młody/pisklę nie znanego gatunku

- * kuraki: drobno zmielone ziarno, trochę białka
- * stale dostępna woda
- * mogą nie żerować jeśli pokarm się nie rusza
- * dzięcioły: pokarm białkowy i pojenie
- * gołębie: przegotowane ziarno plus siemię lniane i płatki owsiane
- * karmienie metodą piątkową

Dziękuję za uwagę

Powodzenia !